

№ 41.

Kalendarzyk tygodniowy:

Sob. św. Leona M.
Niedz. św. Maksymiliana.
Pon. Katedry św. Piotra.
Wt. św. Piotra Dam.
Sr. Popielec. św. Macieja.
Czw. św. Zysfryda B.
Piąt. św. Aleksandra B.

Wschód słońca: godz. 7 m. 7
Zachód słońca: godz. 5 m. 21
Dług dnia: godz. 10 m. 4

Cena prenumeraty:

W ŁODZI:

Rocznie rb. 6 k. —
Półrocznie " 3 " —
Kwartalnie " 1 " 50
Miesięczn. " " 50
Odnoszenie 10 k. m.
Egz. pojedynczy 3 k.

Z przesyłką pocztową:

Rocznie rb. 7 kop. 40

Półrocznie " 3 " 70

ZAGRANICĄ:

Miesięcznie " 1 " 10

Redakcja

w Łodzi,

ul. Przejazd № 8.

Nr. telefonu 593.

ROZWOJ

dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany

Sobota, dnia 20 lutego 1909 roku.

Kantory: własny w Warszawie, ul. Krucza № 23; w Pabianicach u p. Teodora Minke; w Zgierzu, w aptece p. Patka; w Tomaszowie u p. Teodora Hilla.

CENA OGŁOSZEŃ: „Nadesłane” na 1-szej stronie 60 kop. za wiersz. Zwyczajne ogłoszenia za tekstem po 7 kop. za wiersz nonparełowy lub jego miejsce. Małe ogłoszenia po 2 kop. od wiaru (dla pozostających pracy po 1 1/2 kop). Najmniejsze ogłoszenia 20 kop. Reklamy i Nekrologi po 20 kop. za wiersz półkowy. Za dołączenie prospektów 6 rub. od tysiąca egzemplarzy. ARTYKUŁY bez oznaczenia honorarium Redakcja uważa za bezpłatne rękopisów drobnych nie zwraca.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie, z wyjątkiem dni świątecznych, od godziny 3 — 4-ej po południu.

Teatr The Bio-Express

na rogu Piotrkowskiej i Zielonej.

CZŁOWIEK-PTAK (zdjęcie z natury). **SENSACYJA!**

Wzlot Willama Wrighta na wysokość 120 metrów. Latał 2 godziny i otrzymał nagrodę klubową.

ZAPASY TORREADORÓW W NIMES (FRANCYA). * * * * *

Na korzyść 76 Kola T-wa Wpisów Szarych

Odbędzie się dziś w sali **GRAND HOTELU**

ZABAWA pod nazwą „Pożegnanie Karnawału”

Początek o godz. 10-ej wieczorem. — Wejście od ulicy Piotrkowskiej.

Zyckiego

423

Kefir znakomity środek odżywczy

poleca Apteka **W. DANIELECKIEGO**
PIOTRKOWSKA 130, telef. 12-93.

MAGAZYN OBUWIA

męskiego, damskiego i dzieciennego

WŁADYSŁAWA PIĘTKI

w Łodzi, ul. Piotrkowska № 111, telefonu № 85.

poleca obuwie gotowe z najlepszych materiałów oraz przyjmuje wszelkie obśladunki. Fasony modne, wykonanie staranne i eleganckie. Ceny przystępne. 1878

Poprawka polska w prawie agrarnym.

(Koresp. własna „Rozwoju”).

Petersburg, d. 18 lutego.

Dziś nareszcie uchwalonem zostało po długich debatach prawo agrarne niweczące w podstawach swych wspólnotę wladania ziemią w Rosyi. Prawo to dotyczy wyłącznie tylko stosunków rosyjskich i zawiera w kontekście swym jeden jedyny paragraf, który przy pewnej poprawce mógł być rozciągnięty z pożytkiem i do naszego kraju. Paragraf ten dotyczy komasacji gruntów. Gdyby przedstawicielstwo nasze było nie zaządało poprawki w tej mierze, byłoby Królestwo Polskie pokrzywdzonem, miałoby bowiem w tym przedmiocie prawodawstwo, na skutek którego komasacje mogą być przeprowadzane jedynie za jedno-

myślną zgodą wszystkich działek, gdy według nowego prawa większość 2/3 głosów osób zainteresowanych decyduje o komasacji. Poseł Władysław Grabski wniósł w tym przedmiocie poprawkę, którą Duma jednomyślnie przyjęła.

Komasacja gruntów w Królestwie Polskiem odbywała się dość energicznie, aż do roku 1864: z jednej strony urządzania wsi skarbowych na mocy specjalnych instrukcyj miały na widoku udzielenie każdemu gospodarzowi gruntu w jednym miejscu, albo przynajmniej nie więcej jak w trzech miejscach; z drugiej zaś strony przy czynszowaniu wsi szlacheckich, a głównie przy tak zwanej kolonizacji różnych odległych od folwarków gruntów oraz przestrzeni polesnych, tworzone wsie, przedstawiające obraz dość prawidłowej komasacji.

Znaczna część gub. suwalskiej, pewna część gub. płockiej, kaliskiej i warszawskiej posiadają już zdawna takie urządzenie gospodarstw wiejskich, które niewiele pod względem komasacji pozostawiają do życzenia. Nadto parcelacja (w ostatnich zwłaszcza czasach dość prawidłowo przeprowadzona) przeważnie wystrzegała się szachownic, nadając więc, zwłaszcza w gub. warszawskiej, piotrkowskiej i kaliskiej wielu okolicom wyraźny charakter wsi o dość prawidłowem skonfigurowaniu gruntów. Natomiast wszystkie wsie powstałe z osiedleń, które do roku 1862 były jeszcze pańszczyźnianymi (t. j. do reformy w tej dziedzinie margr. Wielopolskiego), wsie urządzone na mocy Ukazu r. 1864, oraz wsie drobno-szlacheckie przedstawiają z bardzo niewielkimi wyjątkami obraz gmatwaniny szachownicowej bardzo dotkliwej. Niemal cała gub. łomżyńska, siedlecka, lubelska, kielecka, radomska, oraz znaczna część gub. warszawskiej, piotrkowskiej, płockiej i kaliskiej cierpią w bardzo znacznym stopniu z powodu rozpowszechnionych szachownic gruntowych.

Ukaz z roku 1864, chcąc reformę włościąńską przeprowadzić z jaknajmniejszymi trudnościami fachowcami i z jaknajszyszym skutkiem politycznym, pozostawił sprawę komasacji włościąńskiej zupełnie na uboczu, jako „nieodstatecznie dojrzałą w umysłach samych włościąń”. Miały, co prawda, nastąpić wyjątki osobne w tej mierze przepisy, nie zostały one jednak dotychczas wy-

dane, to też komasacja odbywać się jedynie mogła na zasadzie jednomyślniej zgody włościąń lub właścicieli zagrod drobno-szlacheckich. Dla tych ostatnich zwłaszcza jest komasacja rzeczą niezmiernie wagi; sprawą najpilniejszą, gdyż właśnie w tej dziedzinie własności gruntowej rozdrobnienie własności jest największe i najdotkliwsze, gdyż złożyły się nań wieki całe.

Oddawna już zwracano u nas w kraju uwagę na konieczność przeprowadzenia komasacji. Sekcja Rolna, a następnie Centralne Towarzystwo Rolnicze poważnie nad tą sprawą opracowywały swe wnioski. Komisya senatora Podgorodnikowa opracowała projekt w tej materii, a Centralne Towarzystwo Rolnicze opatrzyło go uwagami i poprawkami. Materiał ten znajduje się obecnie w Petersburgu i posłuży niezawodnie do wydania osobnych przepisów proceduralnych w tej sprawie dla Królestwa Polskiego. Przepisy te będą mogły być uwzględnione w ustawie o urządzeniu rolnem, którą obecnie rozważa Komisya rolna Izby Państwowej.

Nie można jednak przewidzieć, kiedy ustawa o urządzeniu rolnem stanie się prawem obowiązującym. Jako najbliższe zaś, najważniejsze i najrychlej dające się urzeczywistnić zadanie wysunęła się sprawa nadania gromadom wiejskim i wsiom drobno-szlacheckim prawa stanowienia o komasacji większością głosów. Na razie (drogą poprawki do uchwalonego prawa agrarnego) udało się osiągnąć przepis, iż o komasacji stanowić będzie większość 2/3 głosów. Przepisy proceduralne musiały być przytem na razie pominięte, wobec czego procedura w tej dziedzinie będzie musiała jeszcze pozostać dzisiejszą.

Niewątpliwie, rzeczą najtrudniejszą było zastosowanie przepisu o uchwalach większością głosów w sprawach komasacji we wsiach drobno-szlacheckich. Wsie te nie mają prawa uchwalania żadnych rezolucyj, prócz wyboru sołtysów. Dopelnienie, które wniósł poseł Grabski, przewidziało tę trudność. Wniioskodawca zażądał, żeby wsie drobno-szlacheckie miały prawo stanowienia o komasacji większością 2/3 głosów w tym składzie zabrania wiejskiego, jakie dziś jest ustanowione przez prawo jedynie dla wyboru sołtysów.

Udało się więc posłowi Grabskiemu drogą poprawki do prawa ogólnorozyjskiego przeprowadzić w zakresie spraw agrarnych podstawową reformę wielkiej wagi dla rolnictwa Królestwa Polskiego.

Jest to już druga zdobycz w tym tygodniu pierwsza — uchwała komisji finansowej, żądająca ujednostajnienia normy podatkowej od nieruchomości miejskich. Uchwała ta, jeżeli przejdzie przez Dumę, a następnie przez Radę państwa,

Cena koksu w Gazowni Łódzkiej

przy ul. Targowej № 34

zostaje obniżoną

z dniem 22-ym lutego b. r. w sprzedaży detalicznej

o 5 kop. na hektolitrze, czyli że hektolitr koksu będzie kosztował 80 k.

502-3-1

S M
klad asła

PIOTRKOWSKA № 117

Poleca na post znane gatunki wyborowego masła.

Dostawa do domów i sklepów. 497-10

Do wynajęcia od 1 października r. b. róg ul. Piotrkowskiej (193) i św. Karola

Gały DOM Mieszkalny

z wszelkimi wygodami, z dużym magazynem towarowym, piwnicami, remizami, stajniami i dużym ogrodem kwiatowo-warzywnym. Blizsze wiadomości ul. św. Karola № 3, w kantorze. 489-3-1

Helenów

W niedzielę d. 21-go lutego 1909 r.

Café Concert

Z udziałem pierwszorzędných humorystów i artystów program bardzo zajmujący.

WSPANIAŁA ŚLIZGAWKA

Wejście 25 i 15 kop. 503-1

Zatw. przez Min. Szkoła Akuszerstwa D-ra Rejsa w Warszawie, Fok Spr. Wewn. sal 13, telef. 3592
Zapis uczęszcza codziennie od 11-1-iej. Początek wykładów 1 (14-go) stycznia 1909 roku. Patent szkolny daje prawo praktyki w Królestwie i Cesarstwie. Egzamin dla eksternistek odbędzie się w styczniu. Do zakładu położniczego przyjmują się bezpłatnie osoby, pragnące się służyć. 2940-0-0

MIĘDZYNARODOWE TRANSPORTOWANIE MEBLI

M. LENTZ, Widzewska 77.

Przeprowadzki w mieście i do wszystkich miejscowości w świecie bez przeładowania
Opakowanie i przechowywanie mebli.
Dostawa i odstawa towarów. Dostawa węgla i drzewa rozpałowego. Przewożenie kas ogniotrwałych. 1419

G. KAMMERER

Łódź, SPACEROWA Nr. 9

poleca MASZYNY do obróbki drzewa, TARTAKI z pierwszorzędných firm oraz RYSUNKI fachowe dla urządzeń małych jak również i największych zakładów i KOSZTORYSY. Wygodne warunki pracy i t. d. 2374-20-17

KLINIKA PRYWATNA

Podleśna Nr. 15.

Oddział hydropatyczny i fizykalno-leczniczy.

Kąpiele elektro-sświetlane i lokalne leczenie skoncentrowanem żarowem i lukowem światłem elektrycznym (promienie fioletowe i różowe). — Kąpiele hydro-elektryczne: galwaniczne, faradyczne, i synusoidalna — Franklinizacja — Masaż ręczny i elektryczno-wibracyjny. — Gimnastyka lecznicza. — Kuracja hydropatyczna. — Kąpiele mineralne: stalowe, parowe i kwasowęgłowe. WSKAZANE: Artretyzm. — Reumatyzm. — Otyłość—chroniczna obstypacja. — Choroby serca i nerek. — Choroby nerwowe: Ischias. — Neuralgie. — Porażenia. — Niemoc płciowa i choroby kobiece. Kuracja odbywa się jedynie na zlecenie lekarza i pod specjalnem kierownictwem. 36

Zakład krawiecki

WŁADYSŁAWA ŁAPIENISA
Przejazd № 46, a od 1-go lipca Mikołajewska 39
przyjmuje wszelkie roboty krawieckie cywilne, uniformy dla pp. urzędników, uczniowskie do wszystkich szkół i dla duchownych. Wykonuje punktualnie i artystycznie. — Ceny niskie. Z szacunkiem W. ŁAPIENISA. 424-r-3

W Zaciszu

wśród lasów o kilkadziesiąt kroków od przystanku Murowaniec kolejki Piotrków-Sulejów w pobliżu Pilioty do wynajęcia kilka letnich mieszkań Wiadomość Psarski, Zacisze p. Sulejów 450

Ślusarz Elektromonter z kilkunastoletnią praktyką, obeznany z turbinami, maszynami parowymi, motorowami i z prowadzeniem rusztacji elektrycznej, cieszący się dobrą opinią, poszukuje posady od 1-go kwietnia w Łodzi lub na wyjazd. Oferty pod lit. J. K. w „R. zwojn”. 455-3

Krawiec damski pierwszorzędný z Warszawy **KATOLIK** robi okrycia damskie i futra, kostyumy angielskie i suknie ogólne. Wykończenie artystyczne, z materiału własnego lub powierzonoego Spacerowa 81. 195r

Jest do wydzierżawienia

BUFET

ze sprzedażą piwa

w ogrodzie, położonym w środku miasta. W ogrodzie tym odbywają się w każdą niedzielę zabawy przy udziale paru tysięcy osób. Życzący bliżej poinformować się o warunkach proszeni są o zażyczenie się do redakcji „Jedności”. Piotrkowska 175. 478-3-3

Do wynajęcia

„LEŚNICZÓWKA“

ogrod z budynkami przy ul. Miłsza na restaurację, zabawy, szkołę, szpital, mieszkanie i t. p. Wiadomość ul. Andrzeja 5, czytelnika. 473-3-3

Miód na funty 25 kop. Powidła funt. 13 kop. Ocet zbożowy 10 kop. kwarta, Marynaty rybne w rozmaitych gatunkach tanio, a także Herbata firmy „Karawan”, sklep Mikołajewska 27. 38

Restauracja A. STELTER,

Łódź, Konstancyńska № 5. Na każde żądanie gorące zakąski i flaki codziennie
Wydają śniadania, obiady i kolacje. 312 15 9

Nowość!

Metoda prof. Kazimierza Lewńskiego, cena 5 rub.; 5 lekcji bezpłatnie. Dostać można we wszystkich księgarniach i szkołach kraj i sycia u Anny Sznaider, ul. Andrzeja № 1. Lekcji udziela się także. Fasony papierowe podług miary. 85-r-6

Pracownia sukien damskich „STANISŁAWY“

Przejazd 48, II pięt., m. 11. 239

Panorama „TERRA”, Benedykta № 1.

Wiedeń

490-2-1

Nowa wspaniała serya w 50 obrazach od 20 do 27 lutego. Zamek cesarski, kościół św. Stefana, gmach opery, teatr ludowy, parlament, święto dworskie, słynny Prater—miejsce rozrywek, pomniki, ogrody, motywy z nad Dunaju.
Wstęp 15 kop., młodzież 10 kop.—Otwarta od 10 r. do 10 w.

WĘGIEL krajowy

Najlepszy Rudolf kostka I } dla domowego użytku.
" " II }
" orzech I } dla piekarń etc.
" " II }
1 korzec 250 funtów.

POLECAJĄ: 17-d
A. O. Teschich i S-ka, Widzewska 62.

!! Dla rodzin polskich !!

Nakładem księgarni H. Altenberga we Lwowie ukazała się druga edycja wspaniałych kolorowych reprodukcji ze znanego obrazu Jana Styki i W. Kossaka „BITWA POD RACŁAWICAMI”. Kolorowe te obrazy przedstawiające fragmenty wielkopomnej bitwy, każdy wielkości 60x50 cm., nabywać można po cenie wyjątkowo niskiej 2 rb. za obydwa, z przesyłką w rolce tekturowej 2 rb. 35 kop. Pieniądze nadsyłać należy do kantoru łódzkiego „Świata” (Zachodnia № 28) dla księgarni H. Altenberga. 40-20-18

Import Kawy

L. B. Jankiewicz

Warszawa Łódź

poleca uznane za najlepsze

KAWY PALONE.

426-5

Maść przeciw odmrożeniom

Granulki od kaszlu

Boro-Mentol od kataru

poleca Apteka

W. Groszkowskiego

KONSTANTYNOWSKA 17. 1-20 14

Tanio i w wyborowym gatunku Wina, wódki, towary kolonialne

POLECA

w przeniesionym składzie na rogu ulic
św. Anny i Piotrkowskiej 165

nagrodzonym medalami na wystawach w Rostowie i Krzywym Rogu.

M. GRODZICKI.

2454

Teatr

DAZA

róg Główniej i Piotrkowskiej.

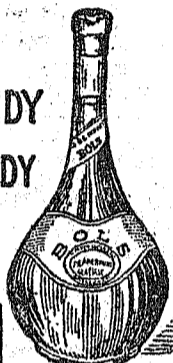
Od Piątku dnia 19 lutego 1909 roku — pomiędzy innymi:

MESSYNA W OGNIU ostatnie zdjęcie.

Tragiczna miłość Tyldy, słynnej poskromicielki lwów.

- 1) Produkowanie się Tyldy ze lwami.
- 2) Nieszczęśliwa miłość.
- 3) Nocna schadzka.
- 4) Ojciec zmusza Tyldę do poślubienia hrabiego, którego ona nienawidzi.
- 5) Podczas uczty weselnej — Tylda przyjmuje truciznę.
- 6) Straszne skutki trucizny.
- 7) Nawpół martwa Tylda wpada do klatki, gdzie w straszny sposób zostaje rozszarpana przez rozbestwione zwierzęta.

483-2

BOLS' LIQUEURS FINES DE HOLLANDE**Amsterdam**

CURAÇAO TRIPLE SEC

CURAÇAO BLANC EXTRA SEC

PEPPERMINT
CHERRY BRANDY
PEACH BRANDY
ANISSETTE

dostać wszędzie

**Oddział Kalandrowy i Prasowy
Towarzystwa Akcyjnego****„J. JOHN“**

w Łodzi, ul. Cegielniana № 81

poleca własnego wyrobu:

Kalandry, gładziarki, magle, tłocznie hydrauliczne i dźwigniowe najnowszych systemów i konstrukcyi, o wszelkich wymiarach, stosowanych w przemyśle włóknistym i papierniczym; 2583-20-17

następnie:

Walce nowe: bawełniane, papierowe, jutowe, spizowe, gumowe, żeliwne uwtardnione (Hartguss), jak również okładanie, szlifowanie i gładzenie tychże.

WINA SZAMPAŃSKIE

Veuve Clicquot Ponsardin

Werlé et C-ie, Successeurs, Reims

Dom założony w 1783 r.

BIAŁA ETYKIETA:

England (demi-sec)

ŻÓŁTA ETYKIETA:

Sec, goût américain

Dry England (très-sec, goût anglais)

ZŁOTA ETYKIETA:

Brut

Przedstawiciel na Królestwo Polskie, Litwę i Południe Rosyi

Cypryan Kazimierz Jarochowski

Warszawa, Żorawia 15, tel. 114-00

491-1

SZKOŁA KROJU I SZYCIA Mistrzynie cechowej
p. f. „JOZEFINY“ **Piotrkowsku 23**

dyplomowana przez londyńską i paryską akademię kroju, nagrodzona na wystawie wszechświatowej w 1903 r. srebrnym medalem i dyplomem. Kroi wykładany jest podług metody londyńskiej, paryskiej i drezdeńskiej. Zapis uczenia w każdym czasie. Szkoła wydaje patenty. 900r31

Wydział Rekomendacji Pracyprzy Stow. Wzajem. Pom. Pracowników Przem.-Handlowych
gub. Piotrkowskiej 2602-d 8

poleca na posady po dokładnem sprawdzeniu kwalifikacji: buchalterów, korespondentów, kasyerów ekspedyentów, magazynierów, wojażerów, buchalterki, korespondentki etc. etc.

Zgłoszenia Pp. Pracodawców przyjmują i bezpłatnie załatwia Wydział Pracy przy Stowarzyszeniu codziennie od g. 7-9 wiecz. **Piotrkowska 12.****Dla kaszlących i osłabionych**

EKSTRAKT I KARMELKI

„LELIWA“

w Warszawie, Zielona 21, tel. 59-54.

Sprzedają w składach aptecznych i aptekach 1914B-4

Bal kelnerów odbędzie się
dnia 22 Lutego,
W SALI HELENOWAna który zapraszamy kolegów i znanych i przez nich wprowadzonych gości. Dochód osiągnięty przeznaczony na chorych kolegów. 407-2 2 Z szacunkiem **ZARZĄD.****TOWARZYSTWO
Wzajemnego Kredytu
Łódzkich Kupców
i Przemysłowców**

Piotrkowska 17

telefon 10-21

liczy obecnie 800 członków
z kapitałem obrotowym Rb. 170,000
„ gwarantowanym „ 1,700,000
Załatwia wszelkie operacje bankowe
na najdogodniejszych warunkach. 409 4**PATENTY NA WYNALEZKI.**

1598-26-26

WŁODARKIEWICZ i SIEKLUSKI

WARSZAWA, Włodzimierska 16, egzyst. z r. 1886.